

INFORMATOR EMN O NAPREDKU, KI JE BIL DOSEŽEN V LETU 2020 PRI UPOŠTEVANJU SPOROČILA O ZAŠČITI OTROK PRI MIGRACIJAH EVROPSKE KOMISIJE IZ LETA 2017

Informator EMN

Januar 2022

UVOD

Pričujoč Informator EMN povzema ugotovitve Poročila EMN o napredku, ki je bil dosežen v letu 2020 pri upoštevanju Sporočila o zaščiti otrok pri migracijah Evropske komisije iz leta 2017. Poročilo EMN opisuje napredek, ki so ga države članice EU in Norveška dosegle leta 2020 pri uvedbi priporočenih ukrepov, ki so bili podani v Sporočilu o zaščiti otrok pri migracijah (Sporočilo) iz leta 2017.¹

Poročilo obravnava kategorije mladoletnikov, ki so določene v Sporočilu iz leta 2017, in sicer: mladoletnike s spremstvom/družine z otroki, ² ločene otroke³ in mladoletnike brez spremstva,⁴ vključno s tistimi, ki so zabeleženi v azilnem sistemu, tistimi, ki niso prosilci za azil, vendar so zabeleženi v drugih migracijskih postopkih, in tistimi, ki niso prosilci

za azil in ostajajo zunaj azilnega ali migracijskega sistema oziroma sistema zaščite (otrok). Poročilo odraža zakonodajo, politike in prakse, ki so bile uveljavljene v državah članicah in na Norveškem od 1. januarja do 31. decembra 2020.

Poročilo je bilo pripravljeno na podlagi letnih nacionalnih poročil o migracijah in azilu, ki jih je predložilo 25 nacionalnih kontaktnih točk (NKT)⁵ Evropske migracijske mreže, ki v veliki meri temeljijo na sekundarni analizi obstoječe zakonodaje, dokumentov o politikah in informacij, ki so jih prispevali državni organi. Zadevne nevladne organizacije,⁶ vključno s tistimi, ki so sodelovale pri pripravi poročil za leto 2019, so na željo Evropske komisije prispevale tudi dodatne informacije.⁷ V teh prispevkih so prikazani nekateri primeri dobre prakse na področju zaščite otrok pri migracijah.

KLJUČNI POUDARKI

■ Čeprav se je v zadnjih letih število otrok migrantov v EU zmanjšalo, je število otrok migrantov, vključno z mladoletniki brez spremstva, ki imajo registrirano prisotnost v EU,

v letu 2020 ostalo visoko. Po podatkih Eurostata so države članice in Norveška prejele približno 13.550 prošenj za azil od mladoletnikov brez spremstva.⁸

- 1 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Zaščita otrok pri migracijah, COM (2017) 211, končna različica, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf, zadnji dostop 23. junija 2021.
- 2 Mladoletnik s spremstvom: Mladoletnik, ki ga spremlja odrasla oseba, ki je zanj odgovorna po zakonu ali praksi zadevne države članice, in ta oseba dejansko skrbi zanj. Družine z otroki: mladoletniki v spremstvu enega ali obeh staršev ali svojega zakonitega ali običajnega primarnega skrbnika (Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite, UL L 337 (Direktiva o pogojih) – ki izhaja iz opredeljitve mladoletnika brez spremstva v 2.(l) členu – glej spodaj).
- 3 Od družine ločen otrok: Otrok, mlajši od 18 let, ki je zunaj svoje matične države in je ločen od obeh staršev ali prejšnjega zakonitega ali običajnega primarnega skrbnika. To lahko vključuje otroke, ki jih spremljajo drugi odrasli družinski člani (vir: Slovar izrazov EMN, različica 7).
- 4 Mladoletnik brez spremstva: mladoletnik, ki pride na ozemlje države članice EU brez spremstva odrasle osebe, ki je zanj odgovorna po zakonu ali praksi zadevne države članice EU, in sicer vse dokler ni pod dejanskim skrbništvom takšne osebe; ali ki ostane brez spremstva po vstopu na ozemlje države članice EU (Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovljena), 2.(l) člen).
- 5 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SE, SI, SK in NO.
- 6 Child Circle, Jesuit Refugee Service (JRS), Missing Children Europe in Terre des Hommes.
- 7 Skladno s smernicami EMN o sodelovanju s tretjimi stranmi.
- 8 Eurostat (migr_asyunaa), Prosilci za azil, obravnavani kot mladoletniki brez spremstva, po državljanstvu, starosti in spolu – letni podatki (zaokroženi), 2021, https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyunaa&lang=en, zadnji dostop 5. julija 2021. Statistični podatki za leto 2020 niso na voljo za Združeno kraljestvo.

Poleg tega za azil ne prosijo vsi mladoletniki brez spremstva, ki pridejo v EU. Res pa je, da se podatki o številu mladoletnikov brez spremstva, ki ne zaprosijo za azil, ne zbirajo na sistematičen način po vsej Evropski uniji.

- Zaščita otrok pri migracijah je tudi leta 2020 vseskozi predstavljala področje pomembnega razvoja v zakonodaji in politiki tako na ravni EU kot na nacionalni ravni. Večina držav članic in Norveška sta uvedli nove določbe v zvezi z mladoletniki brez spremstva, ki so zaprosili za azil v letu 2020, med drugim določbe o zastopanju mladoletnikov brez spremstva, ki prosijo za zaščito, in možnost zdravniškega pregleda za določitev starosti mladoletnika.
- Krepitev oskrbe in zaščite mladoletnikov brez spremstva je bila še naprej prednostna naloga v mnogih državah članicah, pri čemer so opazni pomembni dosežki, kot so preverjanje standardov nastanitve in oskrbe ter razvoj posebnih pristopov za nekatere starostne skupine mladoletnikov, nastanitev mladoletnikov v posebej prilagojene ali razširjene objekte, ki ustrezajo njihovim potrebam, ter okrepljeno usposabljanje policistov, socialnih delavcev, ki delajo na področju varstva otrok, in osebja sprejemnega sistema.
- V letu 2020 smo se znašli v edinstveni situaciji, ki je nastala zaradi pandemije covid-19, zato so države članice uvedlečasne ukrepe za omilitve zdravstvenih posledic, na primer smernice, ki jih je bilo treba upoštevati ob identifikaciji in registraciji

mladoletnikov (brez spremstva). Na splošno so si prizadevale ohraniti dostop do pravnega varstva/procesnih jamstev in izobraževanja za vse učence (vključno s tistimi s priseljenskim ozadjem). Čeprav države članice na splošno nimajo posebne politike ali strategije za vključevanje otrok migrantov, so v nekaterih državah članicah izvajali nacionalne programe za spodbujanje vključevanja otrok migrantov v okviru programov predšolske vzgoje in varstva.

- Dve državi članici in Norveška so v letu 2020 uvedle oziroma izboljšale nove alternativne (neinstitucionalne) možnosti oskrbe za otroke brez spremstva, zlasti kar zadeva oskrbo v družinskem okolju/rejniških družinah.
- Pridržanje otrok migrantov je sicer zakonsko dovoljeno v približno polovici držav članic, vendar se po navedbah izvaja zgolj kot zadnja možnost in ob strogih varovalnih ukrepih za zaščito dobrega počutja otroka. Leta 2020 večina držav članic in Norveška nista poročali o bistvenih spremembah v zakonodaji ali politikah v zvezi s pridržanjem otrok bodisi med azilnim postopkom ali za namen vrnitve.
- Raziskave in projekti nevladnih organizacij (NVO) so med drugim osvetlili vlogo skrbnikov pri preprečevanju izginotja otrok in pomen zagotavljanja dostopa do informacij ter brezplačne in kakovostne pravne pomoči otrokom pri migracijah, s čimer se jim omogoča dostop do pravnega varstva.

POSTOPKI IDENTIFIKACIJE, REGISTRACIJE, SPREJEMA IN AZILA

Sporočilo iz leta 2017 ugotavlja, da morajo biti otroci migranti, ki pridejo v stik z organi držav članic ob prehodu meje, vedno identificirani in registrirani kot otroci, da jim mora biti dana prednost pri mejnih postopkih in da morajo prejeti ustrezno pomoč za to posebej usposobljenega osebja. Sporočilo priporoča, da se pozornost nameni posebnim ranljivostim in potrebam po zaščiti, ki jih imajo otroci brez spremstva in ločeni otroci, in ugotavlja, da je identifikacija osebe kot mladoletne osebe ključnega pomena, saj lahko vpliva na nadaljnje postopke in obravnavo.

Novosti v letu 2020 v zvezi z identifikacijo in registracijo mladoletnikov (tj. zbiranje biometričnih podatkov, prepoznavanje posebnih potreb) so bile povezane predvsem z novimi ali spremenjenimi postopki za identifikacijo mladoletnikov.⁹ Poleg tega so bile sprejete smernice za osebje za zmanjšanje zdravstvenih tveganj zaradi covid-19* pri identifikaciji in registraciji mladoletnikov (kot tudi odraslih), s spremstvom ali brez, ali v sprejemnih centrih.¹⁰

Na področju ocenjevanja starosti je nekaj držav članic¹¹ uvedlo nove metode, kakršna je medicinska ocena starosti,¹² če obstaja dvom, da je prosilec za mednarodno zaščito mladoletnik, ali pa so izdale protokole ali priporočila za celoten postopek ocenjevanja starosti z namenom dopolnitve ustrezne zakonodaje.¹³ Ena država članica je prav tako uvedla oceno starosti kot del postopka identifikacije za državljane tretjih držav, ki trdijo, da so mladoletniki, vendar ne prosijo za azil.¹⁴

V nekaterih državah članicah¹⁵ so bili zaradi vedno večjega števila mladoletnikov brez spremstva sprejeti novi ukrepi v okviru zakonodaje ali politik, katerih namen je olajšati zgodnjo identifikacijo in napotitev otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi. Ti ukrepi so zajemali uvedbo novih splošnih strategij za boj proti trgovini z ljudmi,¹⁶ nove zakonodaje ali priporočil v zvezi z identifikacijo žrtev ter zagotavljanjem podpore in zaščite¹⁷ in ukrepov za povečanje zmogljivosti, kot so smernice¹⁸ za osebje in njihovo usposabljanje¹⁹, katerih cilj je izboljšati neposredno identifikacijo žrtev s strani socialnih služb za mladostnike in/ali policistov. Poleg tega sta dve državi članici

9 BE, BG, CY, FR, HR, IE, IT, NL in NO.

10 BE, CY, FR, HR (smernice za osebje za zmanjšanje zdravstvenih tveganj zaradi covid-19 pri identifikaciji in registraciji mladoletnikov brez spremstva) in IT.

11 BG, DE, IT, NL in SE.

12 BG.

13 DE, IT in NL.

14 NL.

15 Npr. CY.

16 CZ in FR.

17 LT in SK.

18 CY, CZ in ES (mladoletniki s spremstvom ob prihodu na letališče Madrid Barajas, ki zaprosijo za mednarodno zaščito).

19 DE.

(Madžarska in Norveška) izboljšali status žrtev trgovine z ljudmi s priznavanjem spolnih delavcev kot žrtev (in ne kot storilcev) ter razširitvijo pravic do prebivanja na več žrtev trgovine z ljudmi, kadar te sodelujejo v kazenskih postopkih.

Sporočilo iz leta 2017 določa, da morajo biti sprejemni pogoji skladni s pravnim redom EU in da morajo vključevati varno in primerno nastanitev ter potrebne podporne storitve za zagotovitev otrokovih koristi in dobrega počutja. V letu 2020 so številne države članice poročale o nadaljnjih prizadevanjih za izboljšanje zaščite in oskrbe mladoletnikov brez spremstva, med drugim v novih sprejemnih objektih, in sicer s preverjanjem minimalnih standardov za njihovo nastanitev in oskrbo,

SKRBNISTVO

Mladoletniki, ki so brez spremstva ali ločeni od svojega skrbnika, so še posebej ranljivi in dovzetni za zlorabo in izkoriščanje, zato Sporočilo iz leta 2017 vključuje priporočilo, naj države članice osredotočijo svoja prizadevanja na krepitev skrbniških organov in institucij zaradi zagotavljanja hitrega imenovanja skrbnikov za vse mladoletnike brez spremstva. Sporočilo je nadalje navajalo, da lahko skrbniki pomagajo preprečevati, da bi mladoletniki izginili ali postali žrtve trgovine z ljudmi, pri čemer je poudarjena njihova ključna vloga pri zagotavljanju dostopa do pravic in zaščiti interesov vseh mladoletnikov brez spremstva, vključno s tistimi, ki ne zaprosijo za azil.

z razvojem posebnih pristopov za nekatere starostne skupine ter s prilagoditvijo ali razširitvijo objektov, ki so urejeni skladno s potrebami otrok brez spremstva.²⁰ V nekaterih državah članicah so bili v obstoječih objektih urejeni oziroma so začeli delovati dodatni sprejemni prostori ali »varne cone« za mladoletnike brez spremstva.²¹ Po nastopu pandemije covida-19 je nekaj držav članic uvedlo tudi začasne ukrepe za zaščito mladoletnikov brez spremstva²² (npr. nove izolacijske zmogljivosti znotraj (ločenih) sprejemnih objektov, prevoz do dodatnih točk, kjer lahko vložijo prošnjo za azil, itn.).

Skrbniški sistemi in pristopi do skrbništva se po EU precej razlikujejo. Da bi okrepili te sisteme in pristope, je nekaj držav članic leta 2020 uvedlo nove določbe,²³ na primer ureditev obveznosti zastopnika, ki bi otroku pomagale v postopku mednarodne zaščite,²⁴ razširitev opredelitve družinskih članov,²⁵ razjasnitev porazdelitve pooblastil med družinskim sodnikom in sodnikom za dodelitev skrbnika²⁶ in povečanje skrbniškega dodatka za vzdrževanje otroka.²⁷

ALTERNATIVNA (NEINSTITUCIONALNA) OSKRBA

Sporočilo iz leta 2017 spodbuja države članice, naj poskrbijo, da se zagotovi vrsta alternativnih možnosti (neinstitucionalne) oskrbe za otroke brez spremstva. Sporočilo ugotavlja, da se je oskrba v družinskem okolju/rejniška oskrba za otroke brez spremstva v zadnjih letih sicer razširila ter izkazala za uspešno in stroškovno učinkovito, vendar je še vedno premalo izkoriščena. Leta 2020 so dve državi članici in Norveška poskušale

vesti oziroma izboljšati alternativne možnosti oskrbe za otroke brez spremstva, kot so izvajanje oskrbe v družinskem okolju (Estonija), možnosti oskrbe zunaj družinskega okolja, med drugim v ustanovah za varstvo otrok, rejniških družinah ali družini skrbnika (Latvija), ter alternativna oskrba in nastanitev mladoletnikov brez spremstva v družinah, ki skrbijo zanje (Norveška).

DOSTOP DO IZOBRAŽEVANJA (VKLJUČNO S PREDŠOLSKO VZGOJO IN VARSTVOM)

Sporočilo iz leta 2017 spodbuja države članice, naj vsem otrokom migrantom zagotovijo pravočasen dostop do inkluzivnega formalnega (ali neformalnega) izobraževanja, vključno s predšolsko vzgojo in varstvom, ne glede na status otroka in/ali njihovih staršev, naj razvijajo in izvajajo usmerjene programe za omogočanje dostopa do izobraževanja ter naj dajejo prednost izobraževanju v vseh politikah, povezanih z integracijo, in pri tem črpajo več sredstev EU za podpiranje integracije/izobraževanja. Po vsej EU je dostop do izobraževanja temeljna pravica za otroke, ki jim mora biti na voljo čim bolj zgodaj v otroštvu.

Leta 2020 pa je zaradi pandemije covida-19 prišlo do edinstvene situacije za vse učitelje, starše in učence/študente, v kateri so si države članice prizadevale ohraniti dostop do izobraževanja za vse učence. Številne države članice so začasno organizirale spletne učilnice,²⁸ pri čemer so nekatere države članice poročale o spletnih jezikovnih tečajih za otroke migrante,²⁹ dopolnilnem pouku, dodelitvi dodatnih sredstev za zagotavljanje prenosnikov otrokom migrantom³⁰

20 AT, BE, BG, CY, EE, FI, FR, HU, IT, LV in NO.

21 BI, BG, CY in IT.

22 AT, BE, FR, IT in SK.

23 AT, BG, LU in PL.

24 BG.

25 AT, kjer se »neporočeni mladoletniki, ki prosijo za ali jim je podeljen azil oziroma subsidiarna zaščita, štejejo za družinske člane osebe, ki je njihov zakoniti zastopnik, vendar ni njihov starš, pod pogojem, da je zakonito zastopanje obstajalo že pred vstopom«.

26 LU, tako da so izraz »skrbniški sodnik« nadomestili z izrazom »sodnik za družinske zadeve«.

27 LV.

28 AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, FR, HR, IE, IT, LU, PL, NL, SI, SK in NO.

29 AT, CZ, HR, LU in SK.

30 NL.

in/ali dežurnih urah za šolsko pomoč novo prispelim učencem.³¹ Poleg tega sta dve državi članici (Finska in Nemčija) uvedli stalne programe za predšolski razvoj in izobraževanje otrok,³² katerih cilj je oblikovati bolj inkluzivno izobraževanje za novo prispelle otroke (migrante) in zagotoviti prilagojeno podporo njihovim družinam. In končno, na področju osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja sta dve državi članici

(Avstrija in Finska) razširili oziroma nameravata razširiti obvezno izobraževanje za vse, tako da bodo zajeti tudi otroci migranti do starosti 18 let. V eni državi članici (Belgiji) je od septembra 2020 v veljavi obvezno izobraževanje, v katerega otroci vstopajo pri petih (namesto šestih) letih, s čimer je poskrbljeno, da so vsi otroci vsaj eno leto deležni predšolske vzgoje (vrtec), ki jim nato olajša prehod v osnovno izobraževanje.

DOSTOP DO PRAVNEGA VARSTVA

V Sporočilu iz leta 2017 je navedeno, da včasih nastajajo velike zamude pri obravnavi prošelj za azil in drugih postopkih v zvezi z otroki pri migracijah. Poudarjeno je, da je treba skladno s smernicami Sveta Evrope o otrokom prijaznem pravosodju dati prednost postopkom določanja statusa otrok (t. i. načelo nujnosti).³³

Čeprav so bila v nekaterih primerih postopkovna jamstva začasno prekinjena zaradi pandemije covida-19,³⁴ je nekaj držav članic

v letu 2020 okrepilo postopkovna jamstva za mladoletnike v azilnem postopku.³⁵ V azilnem postopku so sprejele tudi nov hitri postopek za mladoletnike,³⁶ uvedle so nova otrokom prijazna informativna gradiva, vodnike ali aplikacije, ki pojasnjujejo postopek za mladoletnike brez spremstva,³⁷ preučile so postopkovna jamstva³⁸ ter vzpostavile nove in stalne oblike sodelovanja med ustreznimi organi,³⁹ ki naj bi zagotovile, da se v zadostni meri upoštevajo koristi otroka.

PRIDRŽANJE IN DRUGE MOŽNOSTI

Sporočilo iz leta 2017 poudarja, da mora biti upravno pridržanje otrok na podlagi migracije vedno skladno z zakonodajo EU in da se lahko uporablja izključno v izjemnih okoliščinah, kadar je to nujno potrebno oziroma kadar ni druge možnosti, in sicer za najkrajši možen čas in nikoli z nastanitvijo v zaporu. Kadar obstajajo razlogi za pridržanje, je treba storiti vse, kar je mogoče, da se zagotovijo druge možne in izvedljive rešitve, ki so alternativa upravnemu pridržanju otrok pri migracijah.

Večina držav članic in Norveška nista poročali o bistvenih spremembah zakonodaje ali politik v zvezi s pridržanjem otrok

v letu 2020 bodisi med azilnim postopkom ali za namen vrnitve.⁴⁰ Preostale države članice so uvedle številne spremembe na področju pridržanja mladoletnikov,⁴¹ med katerimi so začasna odložitve pridržanja,⁴² razširitev možnosti za pridržanje pri nekaterih mladoletnikih za namen vrnitve⁴³ in revizija postopka za nastanitev mladoletnikov, ki so prispeli z odraslim prosilcem za azil, ki je bil pridržan.⁴⁴

31 AT, BG in LU.

32 Programa zvezne vlade *Sprach-Kitas* in *Kita-Einstieg* v Nemčiji ter programa *Oikeus oppia* (pravica do učenja) in *Oikeus Osata* (pravica do veščin) na Finskem.

33 Svet Evrope, Smernice Odbora ministrov Sveta Evrope za otrokom prijazno pravosodje, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?Objec-tID=09000016804b2cf3, zadnji dostop 7. septembra 2021.

34 Npr. BE.

35 BG, CY, FI, FR, MT, NL in SE.

36 MT.

37 FI, FR in SE.

38 BG.

39 NL.

40 AT, BG, CY, DE, FI, FR, HR, HU, IE (na Irskem zakon ne predvideva pridržanja otrok za namene, povezane z imigracijo), IT, LT, LU, MT, PL, SE, SK, SI in NO.

41 BE, CZ, EE, LV, NL in PT.

42 BE.

43 NL.

44 LV.

OBJAVLJENO:

januarja 2022

Predlagano sklicevanje:

Evropska migracijska mreža. Poročilo EMN za leto 2020 o stanju uvedbe Sporočila o zaščiti otrok pri migracijah Evropske komisije iz leta 2017 – Informator EMN. Bruselj: Evropska migracijska mreža.

Prevod in lekturo je zagotovila nacionalna kontaktna točka Republike Slovenije

**Financira
Evropska unija**

Preberi več:

Spletna stran EMN: <http://ec.europa.eu/emn>

Stran EMN na portalu LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network>

Možnosti stika z EMN

Spletna stran EMN: www.ec.europa.eu/emn

Stran EMN na portalu LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/european-migration-network/> Stran EMN na portalu Twitter: <https://twitter.com/EMNMigration>

Nacionalne kontaktne točke EMN

Avstrija: www.emn.at

Belgija: www.emnbelgium.be

Bolgarija: www.emn-bg.com

Hrvaška: <https://emn.gov.hr/>

Ciper: www.moi.gov.cy

Češka: www.emncz.eu

Danska: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/authorities/denmark_en

Estonija:

www.emn.ee Finska:

www.emn.fi

Francija:

<https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM3/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM>

Nemčija: www.emn-germany.de

Grčija:

<http://emn.immigration.gov.gr>

Madžarska: www.emnhungary.hu

Irska: www.emn.ie

Italija: www.emnitalyncp.it

Latvija: www.emn.lv Litva: www.emn.lt

Luksemburg: www.emnluxembourg.lu

Malta:

<https://homeaffairs.gov.mt/en/mhas-information/emn/pages/european-migration-network.aspx>

Nizozemska: www.emnnetherlands.nl

Poljska: www.emn.gov.pl

Portugalska: <http://rem.sef.pt>

Romunija: www.mai.gov.ro

Slovaška: www.emn.sk

Slovenija: www.emm.si

Španija:

<http://extranjeros.empleo.gob.es/en/redeuropeamigracion>

Švedska: www.emnsweden.se

Norveška: www.emnnorway.no

Gruzija: <https://migration.commission.ge>

Republika Moldavija:

<http://bma.gov.md/en>